

BALIK ve BALIKÇILIK

Kuruluşu : 1953

İÇİNDEKİLER

12

Denizde Yaşayan Memeli Hayvanlar (Kısım XII)	1	1964 Dünya Balık ve Balık Marulleri Ticareti	12
Batı Afrika Açıklarında Balık Üreti- mi Onbeş Yılda Yüzde Altiyüz Artmış- tır. (Kısım II)	7	Yeni Zelanda'da Balık Sosisi imâli ...	18
		Dünya Balıkçılık Âlemi	20
		Fihrist	24

ARALIK 1966

CİLT: XIV SAYI: 12

ET ve BALIK KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TARAFINDAN YAYINLANIR

BALIK ve BALIKÇILIK

Sahibi : ET VE BALIK KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Bu Sayıda yazı işlerini fiilen
idare eden .....

HULUSİ UTKAN

Abone Şartları :

Adres ve Müracaat Yeri

ET VE BALIK KURUMU
İSTANBUL ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ
BEŞİKTAŞ — İSTANBUL
Telefon : 47 39 30

YILLIK	15	LİRA
HARİCE	30	LİRA

İlan, Müdürlükle
kararlaştırılır.

Not : Basılmak üzere gönderilen yazılar, Heyetçe incelenir, uygun bulunanlar basılır.

Kapak Resmi: Yeni Zelanda'nın açık deniz dip balık avcılığında kullanmaya başladığı kıçtan trawl balıkçı gemilerinden biri (Resim Fishing News International dergasinden alınmıştır).

Basıldığı Tarih: 27/12/1966

30 OCAK 1967

Devlet Nüshası

BALIK ve BALIKÇILIK

Kuruluşu : 1953

ET ve BALIK KURUMU TARAFINDAN HER AY YAYINLANIR

CILT: XIV

SAYI: 12

ARALIK 1966

DENİZDE YAŞAYAN MEMELİ HAYVANLAR

(Kısım XII)

Yazan : Emekli Koramiral
Şeref KARAPINAR

Av tahditleri :

Balina avcılığının gittikçe artan kesafeti karşısında bu hayvanların nesillerinin tükeneyeceği endişesi hâkim olmağa başladı. Balinalar az üreyen hayvanlardır. Dişi bir fert umumiyetle senede bir yavru yapar ve pek nadir olarak ikiz doğurur. Süreli avlanmalar neticesinde Greenland whale (BALAENA MYSTICETUS) türünün fiilen nesli tükenmiştir. Çünkü balınacılık endüstrisi ilk evvel bu hayvanların avı ile başlamıştır. 1967 de Spitesbergen açıklarında el zıpkınlarıyla iki bine yakın avlanmışlardır. Bu tür, sırasıyla Spitsbergen körfezlerinden, Greenland denizinden, Davis ve Bering boğazları havalisinden kaybolmuştur. Bir zamanlar muazzam sayıda buldukları Spitsbergen ve Jan Mayen bölgelerinde yeniden görüldüklerine dair hiç bir kayıt yoktur. Bazı ay mahallerinde nadir olarak görülseler bile Greenland Whale ticareti artık tamamiyle ölmüş bulunmaktadır.

Açıkdeniz avcılığının başlaması o zamana kadar sahillerde avlanan Atlantic Right whale (EUBALAENA GLACIALIS) türünü inkırazdan kurtarmıştır. Bir zamanlar neslinin tamamıyla tükendiği zannedilen bu hayvanlar XIX. asırda tekrar meydana çıkmışlarsada bugün artık Biscay sahillerinde görülmemektedirler.

Southern Right whale (EUBALAENA AUSTRALIS) bir zamanlar Güney Afrika ve Kerguelen sahillerinde ve güney okyanuslarda mebzul miktarda bulunurken bugün nadiren görülmektedir.

Pacific Gray whale (Genüs - RACHIANECTES) bir zamanlar Kalifornia sahilleri açıklarından tamamıyla kaybolmuş ve bu hayvanın neslinin tükendiği kanaati hâsıl olmuştu. Son zamanlarda az miktarda tekrar zuhur etmiş ve bir kısmı da Japonya sahillerinde görülmüştür.

Humpback whale (MEGAPTERA NODOSA) avcılığı da önemli surette azalmağa yüz tutmuştur.

1844 de yalnız Birleşik Amerikâ Sperm whale (PHYSETER CATODON) avlamak üzere 315 tekne tahsis etmiş iken zamanla av sahaları birbirini takiben terkedilmiştir. Bugün Natal sahilleri açıklarında, Britanya adalarında ve Gibraltar boğazındaki balina istasyonlarında hâlâ Sperm whale işlenmekte isede vaktiyle bu hayvanların avına tahsis edilmiş olan büyük filolar tamamıyla ortadan kalkmıştır.

Dünyanın en büyük canlısı olan Blue whale (SİBBALDUS MUSCULUS) ların katliamına XVIII. asır bidayetlerinde başlanmıştır. Bu tür ile Finback whale (BALAENOPTERA PHYSALUS) un bir zamanlar ortadan kaybolmaları balinalık endüstrisinin büyük ölçüde gerilemesine sebep olmuştur.

1860 da muaddel zıpkın topunun icadı ile balina avcılığı yeniden hızlanmıştır. Bu keyfiyet Güney kutbu bölgesinde Falkland adalarıyle Ross denizindeki faaliyetin fevkâlade başarılı olmasını sağlamıştır. Açık deniz balina avcılığının evvelce tatbik edilen usullere nazaran daha çok müessir olan yeni metodlarla başlaması balinalar için büyük bir tehlike yaratmıştır. Zıpkın topu, süratli yüzen ve sephiyesi olmadığı için öldürüldükten sonra batarak ele geçmeyen Finback whale'leri, muazzam yapılı Blue whale'leri ve çok tehlikeli Sperm whale'leri kolaylıkla avlamağı mümkün kılmıştır. Bununla beraber yüzer istasyon mahiyetini taşıyan ana gemilerinin zuhuruna kadar balina avcılığı yine de kontrol altında tutulabilmiştir. Ana gemileriyle mücehhez av filoları faaliyete geçtikten sonra bu kontrol da tamamıyla kaybolmuştur. Bu tarihten itibaren avlanan balinaların sayısı önemle artmış, 1930 senesi 30000, 1935 senesi 45000, 1937 senesi 46000 ve 1938 senesi 55000 gibi rakamlara yükselmiştir. Nesilleri gittikçe azalmakta olan balinalar uzun müddet av ve takipten masûn kalsalar dahi eski av mahallerine dönmemeğe başlamışlardır. Bugün nesilleri henüz devam edegelen ve avlanan en önemli balina türleri Blue whale, Finback whale, Humpback whale, Sei whale ve Sperm whale'den ibaret kalmıştır.

Bunun üzerine, balina avcılığı bu seviyede devam edecek olursa ve kanunlarla tahdit ve kontrol edilmezlerse balina endüstrisinin kısa bir zamanda ortadan kalkacağı dikkat nazarına alınarak alâkalı hükümetler derhal harekete geçmişlerdir.

1931 de Cenovada akdedilen bir konferans ile başlayan faaliyet, 1935 de bazı hükümlerin alınmasını mümkün kılmış ve Right Whale isimli balinanın tamamı ile ergin çağa ulaşmamış diğer bütün balina türlerinin ve yanında yavrusu ile dolaşan dişi balinaların avlanmaları yasak edilmiştir. Bundan sonra bilhassa Birleşik Amerikanın ciddi gayreti ile büyük balinaların nesillerini korumak maksadiyle bazı tedbirlere baş vurulmuştur. Evvelâ Birleşmiş Milletlerde yapılan toplantılarda bir netice alınmamıştır. 1937 de Birleşik Amerika, İngiltere, Güney Afrika Birliği, Arjantin, Avusturalya, İrlanda, Yeni Zelanda ve Norveç hükümetleri arasında Londrada balina avcılığına nizam koyan bir muahede imzalanmıştır. Bu muahede ile bütün Right whale ve Gray whale'lerin avlanmaları yasak edilmiştir. Bilumum balina türlerinin dişilerinin ve ergin çağa ulaşmamış fertlerinin öldürülmesi menedilmiştir. Bütün spesilerin boyları av bakımından tahdit edilmiştir. Meselâ 55 kademden ufak Finback whale, 35 kademden ufak Humpback whale ve Sperm whale'lerin avlanmaları yasak edilmiştir. Okyanuslarda birçok geniş sahalar fabrika gemilerine tamamiyle kapatılmıştır. Bütün açık denizler senenin altı ayında ve güney kutbu senenin dokuz ayında av yasağına tabi tutulmuştur. Her fabrika gemisinde bir hükümet enspektörü bulunacak ve kanunların tatbikatına nezaret edecekler. Aynı zamanda avlanan balinaların hiç bir kısmının ziyan edilmemesini kontrol edecekler. Bundan başka Whalebone whale'lerin 35 derece kuzey ve 40 derece güney arz daireleri ile tesbit edilen muayyen tul daireleri arasında avlanmaları da yasak edilmiştir.

Bu nizamname ile müsrifane istismarın yerine ekonomik istimal kaim oluyordu. Aynı zamanda mevcut balinaların idamesini ve bazı ortadan kalktığı zannedilen türlerin çoğalmasını sağlayacaktı.

Konferans 1938 de tekrar toplandı. Bir çok yeni hazırlıklar meyanında en önemli olarak Kuzey kutup denizlerinin balina avcılarına tamamiyle kapanması bu konferansta temin edildi.

İkinci dünya harbi bu çalışmalara uzun müddet bir fasıla vermiştir. Bugün balina avı tahdidatı eskisinden daha da verimli kurullarla devam ettirilmektedir. Meselâ, Falkland adaları hükümet otoriteleri sayıları çoğalmış olmasına rağmen hâlâ Right whale türünün avlanmasına müsaade etmemektedir. Özel ruhsatiyesi olmayan avcıların Humpback whale türünü avlamaları yasak edilmiştir. Avlanan balinanın bütün aksamından faydalanmayan avcılar cezaya tabi tutulmaktadır. Yalnız müsaadeli avcıların muayyen sayıda av gemileriyle avlanmalarına müsaade edilmektedir. Ancak bu tahditler açık deniz avcılığına teşmil edilmemiştir.

1926 da South Georgia da tesis edilen mükemmel bir deniz laboratuvarı emrine tahsis edilen bir gemi ile balinaların bu sulardaki muhaceret yollarını araştırmakta ve tesbit etmektedir. Birleşmiş Milletler iktisad komitesi ile temas halinde faaliyet gösteren beynelmilel bir konseye bağlı deniz araştırmaları komitesi balina avcılığı tahdidatını tesbit etmek üzere çalışmakta ve böylece balina neslinin inkırazını önleyecek tedbirler almaktadır.

Ayı balığı (Seal) avcılığı:

Fok avcıları tarafından avlanan ayıbalıkları FİNNIPEDIA subordosunun muhtelif generalarına mensup olup bunlar yaratılışları itibarile umumiyetle sü-

rüler halinde yaşayan, muhaceret yapan ve senenin muayyen mevsimlerinde muayyen üreme sahalarına gelerek karada yavrulayan hayvanlardır.

Bunların eti, derisi, kürkleri ve yağları büyük kıymeti haiz olup bilhassa Eskimoların başlıca gıdasını teşkil ederler. Bu yüzden ilk fok avcılığına çok eski tarihlerde Eskimolar tarafından başlanılmıştır. Eskimolar fok derisini elbise ve ayakkabı imâlinde, CANOE tâbir ettikleri hafif sandallarının kaplamasında kullanmaktadırlar. Fok yağlarını gıdalarında, aydınlatmada ve ısınmada istimal ederler, sınırlarını ve deriden çıkardıkları sıyrımları da iplik yerine kullanırlar. Bu yüzden ayı balıkları bilhassa Kuzey kutbu denizlerinde çok eski zamanlardan beri kıymetli bir av haline gelmiştir. Ancak fok avcılığı büyük ölçüde ticari bir teşebbüs olarak ehemmiyet kazandıktan sonra bu hayvanların ihtiyatlarından faydalanılarak tatbik edilen randımanlı metodlarla fazla miktarda avlanmağa başlanmış ve bu keyfiyet bazı fok nesillerinin inkırazına yol açmıştır. Birçok bölgelerde mütemadi avlama neticesi bir kısım türler tükenmiş ve bu bölgelerde avcılığa senelerce fasıla vermek zarureti hâsıl olmuştur.

Fok avcılığında avlama metodlarından birincisi ve en çok kullanılanı senenin muayyen mevsimlerinde fok sürülerine buzlar üzerinde ve bilhassa (ROOKERY) adı verilen üreme sahalarında taarruz etmektir. Pasifiğe mahsus Fur Seal (familya - OTARIİDAE) Kürk fokların açık denizde avlanmalarına bidayette büyük rağbet gösterilmiş ve bu pelajik avcılığın fokların beyhude yere ziyama sebebiyet verdiği tecrübe ile anlaşılmıştır. Birçok foklar vurulduktan sonra ele geçmeden denizin dibine batmaktadırlar. Bu yüzden pelajik fok avcılığı bidayette çeşitli nizamnamelerle tahdit edilmiş ve sonunda tamamıyla yasak edilmiştir.

İlk günlerdeki fok avcılığı:

Kuzey denizlerinde yaşayan foklarla bilhassa Walrus adı verilen morslar (OBOBENUS ROSMARUS) XVII. asır bidayetinde kuzey denizlerinde başlayan balina avcılığına katılan avcılar tarafından derileri, yağları ve ikinci derecede bir fil dişi kıymetini haiz olan ve kutup havalisindeki yerliler tarafından da satın alınan uzun azı dişleri dolayısıyla Kuzey Atlantığın kutup sahası sınırlarında avlanmağa başlamışlardı. Filvaki başarılı geçen av mevsimlerinde balina avcıları yalnız balina avı ile iştigal ederek fok ve morslara ehemmiyet vermiyorlardı. Fakat XIX. asrın ikinci yarısından itibaren bunları da avlamağa yeniden rağbet göstermeğe başladılar. Böylece geçen asırda fok avcılığı ayrı bir meslek olarak inkişaf etti. Bu hayvanlardan bir kısmının derileri o zaman başka hiç bir devirle kıyas edilemeyecek bir kıymet kazanmıştı.

Avlanan başlıca türler: Greenland seal (PHOCA GROENLANDICA), Hooded seal (CYSTOPHORA CRISTATA) ve Bearded seal (ERİGNATHUS BARBATUS) cinsleri di. O devirde avlanan Gray seal (HALİCHOERUS GRYPUS) ile Common seal (PHOCA VITULİNA) halen ticari kıymeti olmamakla beraber bilhassa ticari deniz mahsullerinin büyük ölçüde tahribine sebep oldukları kanaatiyle balıkçılar tarafından imha edilmektedir.

Modern fok avcılığı bilhassa Fur seal (Family - OTARIİDAE), ile Greenland seal ve Hooded seal türleri üzerine teksif edilmiş bulunmaktadır.

Atlantikteki fok avcılığı:

Atlantikte fok avcılığı ilklere Novaya Zemlya'dan New Foundland'e uzanan saha dahilinde yapılmaktadır. Doğudan gelen fok avcıları Norveç limanlarından hareket ederler. Batıdan gelenler ise Kanada limanlarından hareket ederler. Fok avcılığında kullanılan gemiler umumiyetle ufak teknelerdir. Batıya mensup fok avcıları mahalli uçak teşkilâtı tarafından malzeme ve gıda ikmali bakımından yardım görmektedirler.

Greenland seal yavruları doğu av sahalarında mart ayının ilk yarısında batıda ise ikinci yarısında doğarlar. Diğer bazı türler de bu mevsimde yavrularlar. Birçok milletlerin katıldığı Atlantik kutup bölgesi fok avı nizamnamesi buna göre tanzim edilmiştir.

New Foundland'de av mevsimi 13 marttan 15 nisana kadar devam eder. Bu mevsimde şark sınırları Jan Mayen'e uzatılır. Ve bu saha Avrupalı fok avcılarına kapatılır. Bu bölgenin doğusunda kalan Avrupalılara mahsus av sahası ise Sovyet — Norveç anlaşmasıyla tesbit edilmiştir. Bütün Atlantik kutup bölgesinde senede 600000 — 700000 fok avlanır. Kanadaya gemilerle nakledilen fok sayısı ortalama senede 220000 kadardır.

Fur seal (Familya — OTARİDAE) avcılığı:

Fur seal'ler diğer fok cinsleriyle ticari önemi bakımından ayrılmaktadırlar. Bu cins fok, yumuşak, kısa tüylü zarif ve çok dayanıklı kürkleri için avlanmaktadır. Bu avcılık ilk defa 1741 de Pasifik kutup bölgesinde yapılan Bering denizi seyahatinde başlamıştır. Bu hayvanların muhaceretleri büyük sahalara yayılmaktadır. Batıda Japonya'nın güney suları, Doğuda ise Kaliforniya'nın güneyinden geçen arz dairesinden Komandor ve Pribilof adalarındaki muazzam üreme sahalarına kadar yaygın olan bu bölgede XIX. asrın sonlarına doğru üçbuçuk milyondan fazla fur seal avlanmıştır. Ohotsk denizindeki Robben adasında bulunan diğer üreme mahalleri bu derece ve verimli olmamıştır. Mütemadi avlanmalar neticesinde bütün bu üreme sahalarına gelen sürüler gittikçe azalmış ve 1897 de av miktarı 600000 ferde inhisar etmiştir.

Fur seal'lerde erkek boğa (SİKATCH) takriben yedi yaşında olgunluk çağına vasil olmakta ve 400-500 libre ağırlığa ulaşmaktadır. Boyu 6 kademe, beden çevresi 4.5 kademe ulaşır. Kürkü siyahımsı veya koyu kahverengidir. Rengi altın sarısına çalan ak saçları vardır. Bu yeleler bilhassa ense gerisinde uzun ve sık olur. Bunlara peruka (Wig) veya yele (Mane) tâbir edilir.

Hayvan karaya çıktığı zaman üreme sahası üzerinde kendine mahsus dalgalı hareketlerle koşar veya dikine ayakta durur.

Ergin çağa ulaşmış dişi fert (MATKA) daha küçük boyda olup takriben 30 libre ağırlıktadır. Boyu gibi beden çevresi de bu nisbet dahilinde olup erkeğin dört veya beşte biri kadardır. Kürkü muhtelif tonlarda kahverengidir. İlk yavrusunu üç yaşında iken doğurur. Yavrulama sahası sahillere yakın bulunan dağınık kayalık veya kayalık sathı mâillerdir. Buralarda dişiler kitle halinde bir araya gelerek çok sıkışık bir hâl alırlar ve büyük erkek boğalarla aile hayatı yaşarlar.

Doğan yavru (KOTİK) 10 - 12 lbre ağırlıkta olur. Kuzgünü parlak siyah ren-
gi vardır. Dişinin adaya varışından 6 - 18 saat sonra dünyaya gelir.

Üreme mevsimi, yaz sonlarına doğru sona erer. Aylardanberi perhiz geçiren
erkek fertler ağustos ayında adayı terkederler. Kış mevsiminin yaklaşmasıyla
Kasım ayında dişiler ve yavrular da denize açılırlar. Ve Güney istikâmetinde
uzun bir muhaceret yolculuğuna çıkarlar. Bu muhaceretleri yüz kulaç hattını
aşmayan bir derinlikte ceryan eder.

Açık deniz avcılığı:

Fokların muhacereti esnasında yapılan bu pelajik avcılıkla bidayette senede
75000 fok avlanırdı. Fakat 1868 den sonra bu miktar süratle yükseldi. 1879 dan
itibaren fokların geçtiği bütün sahillerin açıklarında fok av gemileri küçük ka-
yıklar kullanarak bunları avlamağa başladılar. Bu gemiler zamanla herbiri 25
kadar sandal taşıyan 100 ü mütecevaz bir fazlalığa yükseldi. Bu usulle 1902 de pe-
lajik avcılıkta bir milyonu mütecevaz fok avlandı. Bu meyanda tekrar yavrula-
mak üzere hâmile kalan dişiler de öldürülüyordu. Ayrıca avlanan fokların hemen
yarısı da dibe çökerek ziyan oluyordu.

Bununla beraber en büyük avlar daima karalarda yapılmıştır. 1868 - 1897 se-
neleri arasında Pribilof ve Komandor adalarındaki sürülerden senede ortalama
iki buçuk milyona yakın fok elde edilmişti.

Karalarda yapılan avcılık:

Bugün Fok avının yalnız karalarda yapılmasını sağlayan ve muayyen tahdit-
leri haiz bulunan av nizamnameleri fok avcılığını kontrol altına almak suretiyle
nesileri tükenmeğe yüz tutan Fur seal'lerin idamesini garanti altına almış bulun-
maktadır.

Pribilof adalarındaki fok üreme mahalleri (Rookery), Polovina, Zapadni,
Morjovi, Staraya artil vesaire gibi eski Rusca isimlerini muhafaza etmektedirler.
Bunlar sahil hattının beşte birini kapsamakta olup St. Paul adasında 15, St-Geor-
ge adasında ise 6 üreme mahalli mevcuttur. Bu isimler 1786 da adaları keşfeden
Gerassim Pribilof zamanında verilmiştir.

Her üreme mahallinin yanında, üreme mevsiminde yuva kuramamış genç,
bekâr, erkek fokların toplandığı sahalalar vardır ki, en iyi kürkler bu foklardan
elde edilmektedir. Bu foklar toplandıkları bu sahalarda istirahat çekilirler. Ve
uyurlar. Burada av mevsiminde fok avcıları tarafından denize kaçmalarına mâni
olunacak şekilde muhasara edilir ve 20 - 50 fertlik gruplar halinde öldürülmek
üzere gerideki bir sahaya sürülürler. Burada binlerce fok toplanır. Bunlar ara-
sından öldürülecek hayvanlar seçilir. Bunlar takriben üç yaşında olup yaşları
vücutlarının büyüklüğüne göre tahmin edilmektedir. Bu boydan ufak veya büyük
olanları serbest bırakılır. Bunlar gayet sâkin ve heyecansız bir şekilde denize ka-
çarlar. Ve oradan yüzerek tekrar istirahat ettikleri sahaya dönerler. Bu hayvan-
ların kendi hemcinslerinin gözlerinin önünde öldürülmesine karşı bir heyecan ve
korku âlameti göstermemeleri cidden gariptir.

Seçilen foklar altı kadem uzunluğunda kalın ağaç topuzlarla kafalarına vurulmak suretiyle öldürülürler. Öldürülen foklar derhal yüzülerek derileri ve gövdeleri kamyonlarla civardaki köye nakledilir. Deriler Fouke Fur Co. şirketinin memurlarına teslim edilir. Bu şirket 1921 denberi bütün Alaskadaki fok derilerini hükümet namına kurutur ve işler. Deriler burada yıkanır, yağları temizlenir, tuzlanır ve varillere konur. Bunların beşte bir miktarı sonradan Kanada hükümetine av hissesi olarak sevkedilir. Kalan beşte dördü St. Louis'e gönderilerek burada 125 türlü muameleye tabi tutulur. Üç ay sonra bütün deriler tekemmül etmiş, ve boyanmış kürkler halinde hazırlanarak her altı ayda bir yapılan müzayedelerde hükümet mümessillerinin mürâkabası altında satılır. Büyük bir kısım deri ise işlenmemiş ham deri halinde İngiltereye sevkedilmektedir.

Derisi yüzülen fok gövdeleri protein, yağ ve mineraller bakımından çok zengindir. Bunların bir kısmı yerli halkın gıda ve yağ ihtiyacına terkedildikten sonra kalanlar fer'i mahsuller fabrikalarına gönderilerek burada yiyecek maddelerine ve yağa tahvil edilirler. Yiyecek maddeleri Birleşik Amerikada bilhassa tavuk yeminde, yağlar ise sabun imâlinde kullanılır. Hükümetin yiyecek maddesi ve yağlardan senelik vâridâtı net olarak takriben 50000 dolara balığ olmaktadır.

(Devam edecek)

— 0 0 0 —

BATI AFRİKA AÇIKLARINDA BALIK ÜRETİMİ ONBEŞ YILDA YÜZDE ALTIYÜZ ARTMIŞTIR (Kısım II)

«La Pêche Maritime»den

En şayanı dikkat olay 1950 den beri balık avcılığındaki gelişmedir:

Çeşitli Batı Afrika ülkelerinin imkânlarını özetledikten sonra, şimdi, ithal ettiklerinden daha fazla balık ihraç eden ülkeler ile ihraç ettiklerinden daha fazla balık ithal eden ülkeleri inceleyeceğiz. Angola senede 80.000 ton ile başlıca hat-tüştüvâ balık ihracatçısıdır. Kamerun 4.000 ton balık ithal ve 2.000 ton kadar ihraç etmektedir. Yeşil Burun Adaları 2.500 ton kadar ihraç etmektedir. Kongo münhasıran ithalâtçıdır. Dahomey münhasıran ihracatçıdır. Gambia hakkında istatistiki bilgi mevcut değildir. Gana fazla miktarda balık ithal ve hemen hemen o nisbette ihraç etmektedir. Liberya, Nijerya, Fildişi Kıyısı balık ithal eden ülkelerdir. Fas ve Güney Batı Afrika ihracatçıdırlar. Portekiz Ginesi az miktarda taze balık ihraç eder ve başka cins balıklar bakımından ithalâtçıdır. Sierra Leone balık ithal etmekte ve ihraç etmeğe başlamıştır. Güney Afrika hem ihracatçı hem de ithalâtçıdır.

Başlıca tüketim pazarları telâkki olunan Afrika Kıt'ası iç ülkeleri Yukarı Volta, Nijer, Çad, Orta Afrika Cumhuriyeti ve Mali'dir.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtı istatistiklerine göre, senede toplam 2.900.000 ton balık istihsal edilmektedir. Buna Sovyet, Japon, Leh, Yunan, Portekiz, İspanyol ve Fransız balıkçı gemilerinin Afrika sularında avladıkları, fa-

kat doğrudan doğruya mezkûr ülkelerin limanlarında teslim edilen balıkları ilâve etmek lâzım. Doğrudan doğruya Birleşik Amerika Devletlerine ve Arjantin'e sevk edilen miktarlar da ilâve olunmalı.

Fas'tan Kap'a kadar Batı Afrika kıyıları boyunca balık üretiminin 1965 senesinde 3.500.000 tona ulaşmış olduğu tahmin olunabilir.

En şayanı dikkat olay 1950 den beri balık avı endüstrisinde kayd edilen gelişmedir. Filhakika, mezkûr ülkelerin toplam üretimi 1950 senesinde 509.000 tonu aşmamıştır. Üretim 15 yılda % 600 bir artış kayd etmiştir. Fakat, halihazır üretim yetersizdir ve bu bölgelerde overfishing problemi yaratmamaktadır.

Kuzey Afrika hariç, hemen hemen bütün Afrika ülkelerinde protein kıtlığı nazarıdikkate alınırsa toplam üretimi 1 milyon ton daha artırmak gerekecek ve bu da, Batı Afrika piyasalarını, kıyı ülke piyasalarını, Kıt'a iç piyasalarını ikmal etmeğe ancak yetecektir. Kara ve hava vasıtaları Afrika arazisinde yeni yollar açtıkları ve frigorifik endüstri deniz ürünlerinin tatmin edici şartlar içersinde taşınmasına müsaade edeceği zaman yeni pazarlar açılacak ve talep çok artacaktır.

Overfishing sebebiyle, Sahra sularındaki kaynakların Moritanya'nın güneyine doğru tükenmiş olduğu doğrudur. Bununla beraber Afrika kıyıları açıklarında avlanmış olan 3.500.000 ton balıktan sadece 1 milyon tonu randımanı şüphesiz arttırmıyacak - bazı balık cinsleri itibariyle bu randıman yüksektir - olan Sahra ve Moritanya'nın av mahallerinden elde edilmekte, geri kalanı da Dakar'dan Kap'a kadar uzanan kıyı sularında istihsal olunmaktadır. Bu bölgeler tamamiyle işletilmemekte ve imkânları iyice anlaşılamamıştır.

Bu iddianın dayandığı: esası incelemek lâzımdır. Çünkü, üretim birkaç sene içersinde azalırsa ve sonuçlar realize edilmiş yatırımları muhik göstermezse balık avı endüstrisine ve balıkçı filosu yapımına yapılan yatırımlar bakımından vehamet kesbeder.

Genel olarak iki tip balık avcılığını ve her ülkenin bölgesel üretimini nazarıdikkatte bulundurmak lâzım. Bunlardan biri kıyı açıklarında gerek ağlarla gerekse başka vasıtalarla daima kıta sahanlığı sınırlarında ve 500 metreyi tecavüz etmeyen derinliklerde yapılmaktadır. Buna dip balık avcılığı deriz. Bu nevi avcılık şu veya bu şekilde kıyı sularının derinliğine bağlıdır. Diğer çeşit balık avcılığı derinlikle hiçbir alakası olmayan su üstü balık avcılığıdır. Genellikle, deniz yüzeyine yakın yaşayan ve derin sulara tâbi olmayan balıkların avlanması mevzu bahisdir. Sözü edilen balıklar, başka balıklarla beslenirler ve suyun yüzünde sürüler halinde hareket etmeğe mütemayildirler. Bu balıklar, meselâ, albacore, orkinoz, bacoreta, uskumru, sardalya, genç orkinoz, v.b.dir. Birinci tip avcılıkta istihsal edilen balıklar arasında mercan, dil, sargo, cantarero, salmanote, vesair balıkları zikrederim.

Fas'tan Moritanya'nın güneyine kadar uzanan kıyılar müstesna, kıta sahanlığı Kap'a kadar tamamiyle işletilmemektedir. Çok sayıda gemi çeşitli ülkelerin kara sularında balık avlayamazlar. Uzun kıyıları bulunan bazı ülkelerin filoları bunu yapabilirler. Fakat imkânlarla sahip değildirler. Kamerun, Gine, Senegal, Sierra Leone, Liberya, Fildişi Kıyısı, Gana, Dahomey, Nijerya, Kongo (Brazaville), Angola ve Güney Afrika, her bölge için azamiyi tecavüz etmek riskine gir-

meksizin, d'ip balık üretimini artırabilir. Bu ülkelerden hiçbirinin yeter vasıta kullanmadığını hatırlamak lazım. Esasen tutulan balıkların boyları da büyüktür. Bu da overfishing olmadığına delâlet eder.

Pelajik balık avcılığı imkânları tüketilmiş midir? Cevap, değil yalnız Moritanya'nın güneyi, aynı zamanda, Sahra ve hatta Fas açıkları için de, şüphesiz, menfidir. Çok sayıda pelajik balık cinsleri hakkında yeter biolojik data mevcut değildir. Ancak, tatmin edici rakamlar ve muflak sıfır arasındaki senelik total üretim tahavvülleri overfishingden ziyade sayısız faktörlere tabi güçlerle izah olunmaktadır.

Angola sularında balık avlanmış ve Venediğe iki kere hattüstiiva sularında tutulmuş balıklar götürmüş olan bir Japon balıkçı filosu reisi, belki kötü bir avdan sonra, bu sulara beş sene sonra avcılık yapılamıyacağına inandığını söylemeyi itiyat edinmişti. Bu reis 1957 senesine doğru mezkûr bölgede orkinos avcılığının öncülerinden biri idi. Yedi sene sonra Abidjan Oşinografi Laboratuvarının bir biyoloğu ile yaptığı bir konuşma sırasında 1957 de Gana kuzeyinde 300 ton, 1958 de Angola kuzeyinde 367 ton, 1959 da Angola kuzeyinde 213 ton, 1960 da Gana güneyinde 600 ton, 1961 de Nijerya sularında 897 ton, 1962 de Angola sularında 1213 ton, 1963 de Gana sularında 950 ton, 1964 de Gana ve Fildişi Kıyısı sularında 1300 ve 1965 senesinin ilk aylarında Gana sularında 870 ton orkinos tutulduğunu bildirmiştir. Gemi aynı gemi idi, ve rakamlar bu Japon reisi tarafından tutulan balıklara mütealliktir.

Prodüktiv bölgeler hakkında bilgi esastır:

Prodüktiv bir avcılık için kullanılan yardımcı gereçler ne kadar mükemmel olursa olsun, balık av sanatında ve tekniğinde usta olan Japonlar için dahi, prodüktiv bölgeler hakkında bilgi sahibi olmak, esastır. Japonlar hattüstiiva akıntılarını, rüzgârlarını, sardalya ve uskumru balıklarının periyodik tezahürlerini etüd ettikçe, üretim artış göstermiştir.

Hali hazırda, Batı Afrika sahilleri boyunca serpiştirilmiş bir dizi balıkçılık araştırma laboratuvarları vardır. Bu laboratuvarlar müessir işler ifa etmektedirler. Angola'da açık deniz etüd grubunun laboratuvarlarını, Kongo'da Punta-Negra'nın avcılığı üzerinde etüdü yapan oşinografi Merkezini, Dahomey'de balıkçılık tekniği üzerinde Bilimsel Etüd yapan Merkezi, Gana'da Balıkçılık Dairesini, Gine'de Deniz Balıkçılık Teknik Dairesini, Fildişi Kıyısı Oşinografi Araştırma Merkezini, Fas Deniz Balıkçılık Enstitüsünü, Senegal'de deniz balıkçılığı için Fransız Enstitüsünü ve Oşinografi Servisini, Sierra Leone'de Balıkçılık Dairesini, Moritanya'nın Port-Etienne'deki Balıkçılık Laboratuvarını ve Fransa, İspanya, Portekiz, Büyük Britanya, İtalya, Danimarka, Sovyetler Birliği, Japonya ve Birleşik Amerika Devletleri ile bölgede balık avcılığı ile alakalı başka ülkelerin oşinografi laboratuvarlarını zikredelim.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtı Gana'nın Accra şehrinde bölgesel bir balıkçılık daresi tesis etmiştir. Unesco da Afrika balıkçılığının etüdü ile meşgul olan bir daire idame ettirmektedir. Oşinografi gemilerinin yaptıkları etüdlere gelince, özellikle Amerika Birleşik Devletleri, Sovyetler Birliği, Japon gemilerini ve son seneler zarfında Fransa, Danimarka, Federa Almanya Cumhuriyetinin ge-

müklerini de zikretmek lâzım. Hatt-üstüta sularında yaşayan orkinoslar üzerinde yapılan en önemli etüdler, Jeromina ve Malaspina oşinografi gemilerinin İspanyol Ginesinde yapmış oldukları etüdlerdir.

İspanyol Oşinografi Enstitüsü bir kaç aya kadar Sahra açıklarında oşinografik etüdler ifa edecek ve müteaddit balık cinslerinin biyolojisi ve bunların beslenme ve endüstriyel değerine mütedair etüdlere devam olunmak üzere bir av seferi yapacaktır. İncelenecek cinsler arasında Japonya'da külliyetli miktarda tüketilen «Chocu»yu (mürekkap balığı), böcekleri ve müteaddit yumuşakca ve krüstaseleri zikretmek lâzım.

Çok sayıda cinsleri gösterir bir listenin 1968 senesinden önce hazırlanacağı tahmin olunmakta ve bu cinslerin biyolojisi, göç adetleri, av teknikleri, v.b. etüd edilecektir.

Batı Afrika sularında balık avcılığı ile alakası bulunan ülkeler, her cinsin yıllık üretiminin daha ayrıntılı olarak bilinmesi amacıyla sarf edilen bütün gayretlerin, ve mezkûr üretimin mevsimlik tahavvüllerinin önemli yatırımlar konusunda karara varmadan önce bilinmesinin önemli olduğu kanısındadırlar.

Afrika kıyıları açıklarında çok sayıda balık cinsleri avlanmakta, ve her bölgenin kendine has cinsleri vardır. Abidjan limanı yakınında on ağ kullanmak suretiyle beş av gününde 1905 kilo yani günde yaklaşık ortalama 2 ton balık tutulmuştur. Abidjan'da cari balık fiyatları esası üzerinden her balıkçı saatte 45 Türk lirası kazanmıştır. Her balıkçının istihsali bir iş gününde 216 Türk lirasına balığ olmuştur. Balıkçı tekne sahibinin elde ettiği kazanç, gelirin yarısı olduğu tahmin olunmaktadır. Belli bir istihsal rakamının üstünde, kâr mürettebat ile balıkçı tekne sahibi arasında eşit miktar da paylaşılmaktadır. Bundan 20 sene evvel, Güney Fransa'dan satın alınmış olan ve o tarihte kadim halde bulunan gemilerden teşekkül eden mezkûr filo 8820 Türk lirasına mal olmuştur.

Sözü edilen filo, yirmi iki sene işletildikten sonra 140.000 Türk lirasından fazla yani mübayaa fiyatından yüz misli daha fazla getirmiştir. Şu hususu kaydetmek gerekir ki, mezkûr filonun sahibi, Büyük Bassan ve Sasandra açıklarında balık avcılığında yirmi iki senelik tecrübesi olan ve Abidjanın en iyi balıkçılarından biridir. Mumailayh Basklıdır ve tuttuğu orkinozları Fildişi Kıyısında tesis edilmiş bir Fransız kumpanyasına satmaktadır.

Kanarya Adaları bütün Avrupa balıkçı filolarının buluşma yeridir:

Balıkçılığımıza ait etüdü Batı Afrika balıkçılığına dair bu raporun sonuna bıraktık. Kanarya Adaları, Doğu Atlantik ortasında imtiyazlı bir duruma sahiptir. Bütün Avrupa balıkçı filolarının buluşma yeridir. Sahra açıklarında balık avcılığı için her zaman esash bir üs vazifesi görmektedir.

Kanarya Adalarının Sahra açıklarında balık avcılığına katılan balıkçı filosu, hâlen 1583 gros ton on iki trawl balıkçı gemisi, 6874 gros ton ve çift çalışan kırk üç balıkçı gemisi, 3558 gros ton 379 adet motorlu başka çeşit gemi ve 4984 gros ton 324 adet motorsuz başka çeşit tekne olmak üzere toplam 16999 gros ton 758 teknedden ibarettir.

Herne kadar son seneler zarfında filo yenilenmiş ve modern teçizatla donatılmışsa da, az sayıda müessir balıkçı teknesine sahip olduğumuz aşikârdır. Uzak

sularda balık avlayabilecek ve bir ay veya en az yirmi gün sürecek seyahatler yapmalarına müsaade edecek frigorifik tesislerle teçhiz edilmiş balıkçı gemilerine ihtiyacımız vardır. Kanarya Adaları balıkçı filosunun senelik istihsali 150.000 ve her geminin istihsali 9 tondur.

İstihsal, İspanyol Yarımadasının istihsalinden yüksektir, fakat bölgede balık avına katılan diğer ülkelerin istihsaline kıyasla çok azdır. Çok sayıda büyük balıkçı teknelerimiz vardır, fakat Güney Atlantikte balık avlamaya müsaade edecek bir frigorifik balıkçı filomuz yoktur.

Yirmi bin kişi balık av endüstrisinde ve diğer yardımcı endüstrilerde istihdam edilmektedir. Bunun cüz'i bir kısmını kadın ve çocuklar teşkil etmektedir. Bu endüstrilerde istihdam edilenlerin sayısı, bugünkü balıkçı gemisi tonajına nazaran yüksektir. Üretim yılda ve istihdam edilen insan başına 6,8 tondur. Bu rakam İspanyanın mütebaki kısımlarının istihsaline nazaran yüksektir. Fakat, Japon, Sovyet veya Fransız gemilerinde istihdam edilen balıkçı başına istihsalden çok düşüktür. Filhakika, Sovyetlerin istihsali balıkçı başına 35, Japonların 32, Fransızların 26 tondur. Tabiatı ile, mukayese fazla mesai nazarıdikkate alınmaksızın, gemide istihdam edilen mevcuda aittir.

Kanarya Adalarında balık kurutmak, muhafaza etmek, balık unu imâl etmek, zeytinyağlı konserve yapmak ve deniz mahsullerini dondurmak için kırk dört fabrika mevcuttur. Buz istihsali, Las Palmas, Tenerife'nin Santa Cruz, Arrecife gibi başlıca balıkçı limanları için yetersizdir. Bu imalâtı % 50 arttırmak lâzım.

Tenerife'nin Santa Cruz şehrinde bir balıkçı limanı inşa halindedir. Bu proje Tenerife Adasında müessir bir balıkçı filosunun işletilmesine müsaade edecektir. Rahımları, frigorifik depoları bulunan modern tesisler önemli ve modern bir balıkçı filosunun bütün ihtiyaçlarına cevap vereceklerdir.

Tenerife, ve genellikle Kanarya Adaları, balıkçı gemileri için tabii barınak vazifesi gören bir limana sahip değildir. Bu da, burada daha fazla balıkçı gemisinin bulunmadığını izah eder.

Yeni limanın inşa edilmesi Tenerife birkaç senede üretimini iki katına çıkarmaya müsaade edecek ve yeni bir refah dalgası eyâleti kaplayacaktır. Aynı zamanda, Sovyet, Leh, Yugoslav, İsrail ve Fransız balıkçı gemilerine liman hizmetlerini sağlamak gerekecektir. Kanarya Adaları balıkçıların bu gemilerle ilişkileri de bütün ülkelere açık bulundurulacak limana faydalı olacaktır.

Afrika kıyı ülkeleri, kendi pazarlarını ikmal edecek kıyı balıkçılığı için küçük balıkçı teknelerine muhtaçtırlar. Kanarya Adaları bu nev'i teknelere yeter miktarda sahiptirler, ve Afrika ülkelerine böyle bir hizmette bulunmak üzere alınacak tedbirlerin iki büyük avantajı olacaktır. Biri, her memleketin ekonomisine faydalı olmak; diğeri Kanarya Adalarının bir iç problemine çözüm bulmak yani daha önemli ve daha müessir bir balıkçı filosunun hizmete konulmasından doğacak işçi fazlası problemi.

★

650 + 550 + 380

1964 DÜNYA BALIK VE BALIK MAMULLERİ TİCARETİ

«Commercial Fisheries Review»den

1964 Dünya Balık ve Balık Mâmülleri Ticaretinde Avrupa Başta gelmektedir:

Cıda ve Tarım Teşkilâtının (F.A.O.) 27 Ocak 1966 tarih ve 8 numaralı Bültenine göre, Sovyet Rusya hariç, Avrupa diğer kıt'alardan daha fazla balık ve balık mamulleri ihraç ve ithâl etmiştir.

1964 senesinde Avrupa'nın balık ve balık mamulleri ihracatı ülkeler itibariyle aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Memleketler	Miktar (1000 Metrik Ton)	Kıymet (Milyon Dolar)
Norveç	462	156
Danimarka ve Faroe Adaları	388	118
İzlanda	402	101
Hollanda	206	57
Portekiz	106	49
İspanya	77	35
Federal Almanya Cumhuriyeti	81	31
İsveç	242	23
İngiltere	53	26
Fransa	36	17
Yugoslavya	24	12
Polonya	14	6
İrlanda	10	6
İtalya	2	2.5
Macaristan	3	1.5
Yunanistan	3	1.3

Net: Başka Avrupa ülkesi 1 milyon Amerikan doları kıymetinde ihracat yapmamıştır.

1964 de Avrupanın balık ithalâtı 1.047 milyon dolar kıymetinde 3.784.000 ton ve balık ihracatı 656 milyon dolar kıymetinde 2.124.000 tona baliğ olmuştur. Bu rakamlar, bir sene önceki rakamlardan çok yüksektir. 1963 de Avrupa 887 milyon dolar kıymetinde 3.456.000 ton ithal ve 584 milyon dolar kıymetinde 1.987.000 ton ihraç etmiştir.

1964 senesinde Avrupanın toplam balık istihsali 9.66 milyon tona baliğ olmuştur. Aynı sene dünya balık istihsali ise 51.6 milyon ton ile rekor kırmıştır.

1964 de Avrupa'nın balık ve balık mâmülleri ithalâtı ülkeler itibariyle aşağıdaki tabloda gösterilmiştir :

Memleketler	Miktar (1000 Metrik Ton)	Kıymet (Milyon Dolar)
İngiltere	710	275
Federal Almanya Cumhuriyeti	795	158
Fransa	321	123
İtalya	258	93
Hollanda	299	61
Belçika ve Lüksemburg	189	53
İsveç	139	49
Danimarka ve Faroe Adaları	212	33
İsviçre	62	26
Norveç	95	21
Avusturya	59	17
İspanya	69	16
Polonya	82	15
Yugoslavya	54	12
Yunaistan	32	11
Portekiz	35	11
Finlandiya	38	10
Macaristan	37	7
İrlanda	15	5

Not: Başka Avrupa ülkesi 1 milyon Amerikan doları kıymetinde ithalât yapmamıştır.

Kuzey Amerika'da İthalât Rekor Kırmıştır:

1964 senesinde Kuzey Amerika ülke ve arazileri 542 milyon dolar kıymetinde 1.131.000 ton balık ve balık mâmülleri ithal ve 322 milyon dolar kıymetinde 547.000 ton ihrac etmişlerdir. Kuzey Amerika Orta Amerikayı, Grönlandı, Karalıb Adalarını, Kanadayı, Meksikayı ve Amerika Birleşik Devletlerini ihtiva etmektedir.

1963 senesinde Kuzey Amerika 493 milyon dolar kıymetinde 1.048.000 ton balık ve balık mâmülleri ithal ve 292 milyon dolar kıymetinde 537.000 ton ihrac etmiştir.

1964 senesinde Kuzey Amerika grubunda ihracatta en başta gelen millet Kanada'dır. Bu ülke 184 milyon dolar kıymetinde 351.000 ton satmıştır. Kanada 1964 dünya balık ve balık mâmülleri ihracatında 248 milyon dolar kıymetinde 573.000 ton ihrac etmiş olan Japonya'dan sonra ikinci gelmiştir. Aynı zamanda Kanada 20.5 milyon dolara balığ olan 28.500 ton ithal etmiştir.

1964 senesinde Kuzey Amerika grubunda ve dünyada en fazla balık ve balık mâmülleri ithal etmiş olan memleket 488 milyon dolar kıymetinde 975.000 tonla Amerika Birleşik Devletleridir.

Amerika Birleşik Devletleri 56 milyon dolar kıymetinde 115.200 ton satarak Kuzey Amerikada ikinci ve dünya ihracatında dokuzuncu sırayı işgal etmiştir.

Meksika, çoğu Amerika Birleşik Devletlerine satılan yüksek evsafa karides olmak üzere, 51 milyon dolar kıymetinde 41.000 ton ihraç etmiştir. Meksika balık ve balık mâmülleri ihracatında Kuzey Amerikada üçüncü ve dünyada 10 uncu gelmiştir. Keza, Meksika 5.7 milyon dolar kıymetinde 35.600 ithal etmiştir.

Barbados kıymeti 1.6 milyon dolara baliğ olan 800 ton ihraç ve 900.000 dolar kıymetinde 1.700 ton ithal etmiştir. Kosta Rika'nın ihracatı 1.200 ton (1.4 milyon dolar), ithalâtı 1.300 tondur (615.000 dolar). El Salvador 4.300 ton (4.3 milyon dolar) ihraç ve 1.800 ton (99.000 dolar) ithal etmiştir. Honduras 300 ton (302.000 dolar) ihraç ve 500 ton (195.000 dolar) ithal etmiştir.

Nikaragua 1.7 milyon dolar kıymetinde 1.900 ton ihraç ve 309.000 dolar kıymetinde 600 ton ithal etmiştir. Panama 7.700 ton (7.6 milyon dolar) ihraç ve 2.500 ton (1.2 milyon dolar) ithal etmiştir.

Sen piyer ve Mikelon 3.100 ton (1.3 milyon dolar) ihraç ve 300 ton (97.000 dolar) ithal etmiştir. Trinidad ve Tobago 100 ton (143.000 dolar) ihraç, 5.300 ton (2.3 milyon dolar) ithal etmiştir.

Küba ile bölgenin diğer ülke ve arazilerinin milletlerarası balık ticaretine ait tam bilgi mevcut değildir.

Güney Amerika'da Balık ve Balık Mâmülleri Ticareti:

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtına göre, Güney Amerika ülke ve arazilerinin 1964 senesi balık ve balık mâmülleri ticareti toplam 208 milyon dolar kıymetinde 1.777.000 metrik tona baliğ olmuştur.

Güney Amerika'nın balık ve balık mâmülleri ithalâtı 27 milyon dolar kıymetinde 72.000 tonu bulmuştur. 1963 senesinde Güney Amerika 154.5 milyon dolar kıymetinde 1.351.000 ton balık ihraç ve 26.5 milyon dolar kıymetinde 67.000 ton ithal etmiştir.

Güney Amerika'nın milletlerarası balık ticaretinde en başta 1.574.700 ton ihraç etmek suretiyle Peru gelmektedir. Bu ihracatın büyük kısmı hayvansal gıda olarak balık unu ve balık yağıdır. Bu ihracatın değeri 167 milyon dolardır. Peru deniz av mahsulleri ihracatında Japonya ve Kanada'dan sonra dünyada üçüncü gelmiştir. Aynı zamanda Peru 573.000 dolar kıymetinde 800 ton balık ithal etmiştir.

Güney Amerika Grubunda Peru'dan sonra Şili gelmektedir. Şili 22 milyon dolar kıymetinde 168.000 ton deniz av mahsulleri ihraç etmiş ve 62.000 dolar kıymetinde ithalât yapmıştır. Bolivya, Paraguay ve Venezuela hakkında tam bilgi mevcut değildir.

Diğer Güney Amerika ülkelerinin milletlerarası balık ticaretin ait rakamları şunlardır:

Arjantin 570.000 dolar kıymetinde 3.400 ton ihraç ve 1.4 milyon dolar kıymetinde 4.600 ton ithal etmiştir.

Brezilya 2.8 milyon dolar kıymetinde 1.800 ton ihraç ve 14.6 milyon dolar kıymetinde 26.300 ton ithal etmiştir.

İngiliz Guyanası 4.1 milyon dolar değerinde 3.100 ton ihraç ve 1.5 milyon ton kıymetinde 3.200 ton ithal etmiştir.

Kolombiya 1 milyon dolar kıymetinde 600 ton ihraç ve 1.8 milyon dolar kıymetinde 10.600 ton ithal etmiştir.

Ekvador 3.5 milyon dolar kıymetinde 8.100 ton ihraç ve 94.000 dolar kıymetinde 200 ton ithal etmiştir.

Fransız Guyanası 89.000 dolar kıymetinde 100 ton ihraç ve 176.000 dolar kıymetinde 200 ton ithal etmiştir.

Surinam 886.000 dolar kıymetinde 800 ton ihraç ve 700.000 dolar kıymetinde 1.500 ton ithal etmiştir.

Uruguay 114.000 dolar kıymetinde 809 ton ihraç ve 533.000 dolar kıymetinde 900 ton ithal etmiştir.

Asya'da Balık İthalatı ve İhracatı Artmıştır:

Kıt'a Çin, Endonezya ve diğer birkaç Asya memleketi hariç, 1964 senesinde bu kıta ülkeleri kıymeti 344 milyon dolara baliğ olan 806.000 metrik ton balık ve balık mâmülleri ihraç ve 193 milyon dolar değerinde 560.000 ton ithal etmişlerdir. 1963 senesinde Asya 317 milyon dolar kıymetinde 755.000 ton ihraç ve 160 milyon dolar kıymetinde 479.000 ton ithal etmiştir.

1964 senesinde Asya ve dünyanın en çok balık ihraç etmiş olan ülkesi 248 milyon dolar kıymetinde 573.000 ton satışla Japonya'dır. Keza bu ülke Asyanın en başta gelen balık ithalâtçısıdır. 1964 senesinde 70 milyon dolar kıymetinde 187.000 ton alımda bulunmuştur.

Japonlar senelerce balık ihracatında dünyada birinci sırayı işgal etmişlerdir. Bundan üç sene evvel dünya balık istihsal rekorunu elinde tutan bu ülke, şimdi, dünya balık istihsalinde Peru'dan sonra ikinci gelmektedir.

Endonezya ve Kıt'a Çin müstesna, Asya'da Brunei, Irak, Laos, Lübnan, Kuzey Kore, Kuzey Vietnam, Makao ve Singapur'un milletlerarası balık ticaretine ait rakamları mevcut değildir.

Diğer Asya memleketlerinin milletlerarası balık ticaretine ait rakamları aşağıda açıklanmıştır.

Türkiye 3.4 milyon dolar kıymetinde 9.500 ton balık ve balık mâmülleri ihraç ve 74.000 dolar değerinde 200 ton ithal etmiştir. Türkiye'nin balık ihracatında rekor kırdığı yıl 1956 dır. (24.000 ton). Türkiyenin mezkûr yılda rekor kırmasının sebebi, o yıl zarfında ticari değeri çok yüksek olan torik ve palamut balıklarının sularımızda bol bol avlanmış olmasıdır. 1956 yılından sonra bu balıkların tezahürü azaldığından su ürünleri ihracatımız 1957 senesinde 4.400 tonla en alçak seviyesine düşmüştür. Bu ihracat 1961 yılında 12.800 tona yükselmiştir.

Burma 6.000 dolar kıymetinde balık ihraç (miktarı ait bilgi mevcut değildir) ve 2.5 milyon dolar kıymetinde 5.200 ton ithal etmiştir.

Kamboç 165.000 dolar kıymetinde 1.000 ton ihraç ve 39.000 dolar kıymetinde 100 ton ithal etmiştir.

Seylan 191.000 dolar kıymetinde 200 ton ihraç ve 14.4 milyon dolar kıymetinde 42.700 ton ithal etmiştir.

Milliyetçi Çin 1.2 milyon dolar kıymetinde 1.800 ton ihraç ve 1.1 milyon dolar kıymetinde 2.000 ton ithal etmiştir.

Kıbrıs sadece 994.000 dolar kıymetinde 2.100 ton ithal etmiştir.

Hong Kong 12.3 milyon dolar kıymetinde 13.100 ton ihrac ve 32 milyon dolar kıymetinde 68.700 ton ithal etmiştir.

Hindistan 14 milyon dolar kıymetinde 20.600 ton ihrac ve 8.1 milyon dolar kıymetinde 18.900 ton ithal etmiştir.

İran 4.1 milyon dolar kıymetinde 4.600 ton ihrac etmiştir. İran'ın ithalatına ait bilgi mevcut değildir.

İsrail 2.000 dolar kıymetinde balık ihrac (miktarı ait bilgi mevcut değildir) ve 4 milyon dolar kıymetinde 19.300 ton ithal etmiştir.

Ürdün ihrac etmemiştir. Fakat 822.000 dolar kıymetinde 1.700 ton ithal etmiştir.

Güney Kore Cumhuriyeti 15 milyon dolar kıymetinde 42.600 ton ihrac etmiştir. Bu Cumhuriyet balık ve balık mâmülleri ithal etmemektedir.

Hakkında bilgi mevcut olmayan Saravak hariç, Malaziya 9.7 milyon dolar kıymetinde 51.500 ton ihrac ve 11 milyon dolar kıymetinde takriben 44.000 ton ithal etmiştir.

Pakistan 21 milyon dolar kıymetinde 43.800 ton ihrac ve 205.000 dolar kıymetinde 700 ton ithal etmiştir.

Ryu-Kyu Adaları 2 milyon kıymetinde 6.400 ton ihrac ve 4.4 milyon dolar kıymetinde 11.500 ton ithal etmiştir.

Güney Arabistan 697.000 dolar kıymetinde 4.300 ton ihrac etmiştir. Bu ülkenin ithalatına ait bilgi mevcut değildir.

Suriye 232.000 milyon dolar kıymetinde 800 ton ihrac ve 1.2 milyon dolar kıymetinde 3.000 ton ithal etmiştir.

Güney Vietnam Cumhuriyeti 632.000 dolar kıymetinde 1.000 ton ihrac etmiştir. Bu Cumhuriyetin ithalatına ait bilgi mevcut değildir.

Afrika Balık İhracatında Gelişme Kaydedilmektedir:

1964 senesinde Afrika ülke ve arazileri 140 milyon dolar kıymetinde 618.000 metrik ton balık ve balık mâmülleri ihrac ve 94 milyon kıymetinde 209.000 ton ithal etmişlerdir. 1963 senesinde Afrika 118 milyon dolar kıymetinde 514.000 ton ihrac ve 91.5 milyon dolar kıymetinde 214.000 ton ithal etmiştir.

1964 de balık ihrac eden en önemli bölgeler 74 milyon dolar kıymetinde 401.000 ton satışla Güney Afrika ye Güney Batı Afrikadır. Mezkûr bölgeler 4.2 milyon dolar kıymetinde 5.200 ton balık ve balık mâmülleri ithal etmişlerdir.

Bu bölgelerden sonra ikinci gelen en büyük ihracatçı ulus Fas'tır. Fas 33.5 milyon dolar kıymetinde 87.100 ton satmış ve 164.000 dolar kıymetinde 100 ton ithal etmiştir.

En büyük balık ithalatçısı Kongo (Leopoldville) ve Nijerya'dır. Kongo 21 milyon dolar kıymetinde 25.400 ton, Nijerya 19.3 milyon dolar kıymetinde 41.300 ton ithal etmiştir. Kongo 4.000 dolar ve Nijerya 23.000 dolar kıymetinde balık ihrac etmiştir.

Angola 10.6 milyon dolar kıymetinde 77.000 ton ihrac ve 2.5 milyon dolar kıymetinde 3.600 ton ithal etmiştir. Kamerun'un ihracatı önemsizdir fakat ithalatı 3.300 tonla 2.7 milyon dolara balığ olmuştur.

Orta Afrika Cumhuriyeti ihracat yapmamıştır. Fakat 397.000 dolar kıymetinde 500 ton balık ve balık mamulleri ithal etmiştir. Çad 127.000 dolar kıymetinde 300 ton ihracat ve 150.000 dolar kıymetinde 100 ton ithal etmiştir. Kongo (Brazaville) balık ve balık mamulleri ihracat etmemiştir. Fakat 2.6 milyon dolar kıymetinde 6.300 ton ithal etmiştir.

Dahomey 58.000 dolar kıymetinde 100 ton ihracat ve 333.000 dolar kıymetinde 1.100 ton ithal etmiştir. Gabon'un ihracatı yoktur, fakat 1 milyon dolar kıymetinde 2.100 ton ithal etmiştir. Gambia 104.000 dolar kıymetinde 800 ton ihracat ve 34.000 dolar değerinde 100 ton ithal etmiştir.

Kenya 182.000 dolar kıymetinde 200 ton ihracat ve 717.000 dolar kıymetinde 1.800 ton ithal etmiştir. Libya'nın balık ve balık mamulleri ihracatı önemli değildir. Fakat 733.000 dolar kıymetinde 1.400 ton ithal etmiştir.

Madagaskar 439.000 dolar değerinde 800 ton ihracat ve 199.000 dolar değerinde 300 ton ithal etmiştir. Mali 1.2 milyon dolar kıymetinde 2.800 ton ihracat etmiş ve ithalatı 31.000 dolara baliğ olmuştur. Moritanya 1.4 milyon dolar kıymetinde 8.400 ton ihracat etmiştir. İthalatı hakkında bilgi mevcut değildir.

Mauritius'un ihracatı önemli değildir. Bu memleket 1964 senesinde 1.3 milyon dolar kıymetinde 3.100 ton balık ve balık mamulleri ithal etmiş ve ithalatı 101.000 dolara baliğ olmuştur.

Güney Rodezya 146.000 dolar kıymetinde 200 ton ihracat ve 3 milyon dolar kıymetinde 12.000 ton ithal etmiştir.

Senegal 5.2 milyon dolar kıymetinde 6.400 ton ihracat ve 845.000 dolar kıymetinde 600 ton ithal etmiştir. Sierra Leone'nin ihracatı önemli olmayıp 1.4 milyon dolar kıymetinde 6.900 ton ithal etmiştir. Somali 467.000 dolar kıymetinde 1.300 ton ihracat etmiş; ithalat yapmamıştır.

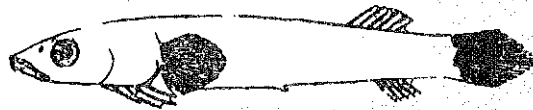
Sudan 143.000 dolar değerinde 600 ton ihracat ve 2.000 dolar kıymetinde balık ithal etmiştir. Tanzanya 481.000 dolar kıymetinde 2.000 ton ihracat ve 543.000 dolar kıymetinde 1.600 ton ithal etmiştir.

Togo 8.000 dolar kıymetinde ihracat ve 1.1 milyon dolar kıymetinde 4.800 ton ithal etmiştir. Tunus 2.4 milyon dolar kıymetinde 3.600 ton ihracat ve 108.000 dolar kıymetinde 200 ton ithal etmiştir. Uganda 163.000 dolar kıymetinde 300 ton ihracat ve 96.000 dolar kıymetinde 100 ton ithal etmiştir.

Birleşik Arap Cumhuriyeti 1.8 milyon dolar kıymetinde 2.200 ton ihracat ve 2.2 milyon dolar kıymetinde 6.200 ton ithal etmiştir. Zambia 498.000 dolar kıymetinde 2.800 ton ihracat ve 1.2 milyon dolar kıymetinde 5.500 ton ithal etmiştir.

Diğer Afrika ülke ve arazilerinin 1964 senesi ihracat ve ithalatı hakkında bilgi mevcut değildir.

★

YENİ ZELANDA'DA BALIK SOSİSİ İMÂLİ

«Commercial Fisheries Review»den

Ticari değeri az olan bazı balık cinslerine mahreç temin etmek için, Yeni Zelanda'nın Manawatu şehrinin Massey Üniversitesinin Gıda Teknoloji Şubesinde tütülenmiş bir balık sosisi geliştirilmiştir. Bazı değişiklikler müstesna, mezkûr sosisin imâlinde kullanılan formül Japon balık sosisini esas almaktadır. Temmuz 1966 da, Yeni Zelanda Denizcilik Bakanı bu mahsulün kabulü hakkında Amerika Birleşik Devletleri Gıda ve İlaç İdaresinden istişari mahiyette fikrini talep etmiştir. Anlaşıldığına göre, sözü edilen mahsulden 100 kilogramlık bir numune Amerika Birleşik Devletlerine gönderilecektir.

Balık sosisi imalatı 1953 denberi Japon balıkçılık endüstrisinin bir cüz'ü mütemmimi olup balık köftesinden sonra popüler olmakta ikinci gelir. Yılda 150.000 metrik ton balık sosisi imâl etmek için marlin, balina eti, bazı çeşit orkinoz, köpek balığı, mürekkep balığı ve uskumru gibi balıklar kullanılmaktadır.

Japon sosisinde, oda suhnetinde 2-3 ay depolamaya imkân veren koruyucu maddeler kullanılmaktadır. Bu maddelerin istimali Yeni Zelanda'da yasaktır. Böylece, bu memlekette imâl edilen sosis ancak bir ay soğuk muhafaza rejiminde depolanabilmektedir.

Yeni Zelanda sosisinde *trevally* (*Caranx platessa*) balığı kullanılmaktadır. Fakat bu mahsul yerine, kahawai, uskumru ile henüz tecrübe edilmemiş başka balıklar da ikame edilebilir. Tütülenmiş tadını vermek için bir miktar tütülenmiş *trevally* ilâve edilmiştir. İkinci bir şekil de uygun barsak kullanılırsa nihai mâmül tütülenebilir.

Bu mahsul yemeklerde servis yapılabilir şekildedir. Böylece soğuk ve sıcak, alevde kızartılarak yenebilir.

Hazırlama metodu :

1. Hem çiğ ve hemde tütülenmiş *travelly* balığı, deri ve kemikleri ayrıldıktan sonra kıyılır. İyice karıştırılır.
2. Yağ; domates salçası ve takriben yarı kadar su ile iyice karıştırılır. Geri kalan su dondurulur.
3. Koruma maddesi ve fosfat az suda eritilir (Fosfat trisodyumfosfat).
4. Kıyılmış balık, salçalı yağ, koruma maddesi ve fosfat karıştırılır. Buz ilâve edilir.
5. Süt tozu, ufalanmış ekmek, un, tuz ve baharat ilâve edilir. İyice karıştırılır.

6. Barsakar doldurulur. Pişirme zamanı ve temperaturü kullanılan barsağın eb'ad ve tipine bağlıdır. Bu tecrübede 3 inç kütüründe şeffaf «Glowrays» oksijen geçirmez barsak kullanıldı. Pişirme, 165°F (stim kullanılırsa 170°F) su içinde 1 1/2 — 2 saat devam etti. Renkli bir barsak meselâ kahverengi manzara bakımından şeffaf barsaktan daha mükemmel olabilir.

7. Mâmül iyice soğutulur ve buz dolabında saklanır.

Alınması gerekli tedbirler :

Depolama müddeti soğuk rejimde takriben 1 aydır.

Ufalanmış ekmek 3-4 günlük bayat olacaktır.

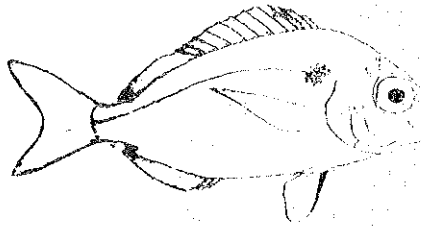
Karıştırma temperaturü 60° F ı tecavüz etmeyecek. Aksi takdirde emülsiyon bozular ve yağ tabakası ayrılır.

Yağın da şüphesiz iyice emülsifikasyonu ve kitleye karışması lâzımdır. Aksi halde, pişirme sırasında emülsiyon bozular.

Balık etinin jel kapasitesi depolama sırasında azalmaktadır. Bu itibarla taze balık kullanılması lâzımdır.

Uzun müddet dondurulmuş trevally'de acma tadı hasıl olmaktadır. Dondurma rejiminde depolama müddeti azami üç ay ve dopalama suhuneti - 5° F veya daha aşağı olmalıdır.

★

Dünya Balıkçılık Âlemi

İÇ HABERLER

★ Et ve Balık Kurumunun 1966/67 av tatbikat programı mucibince, Doğu Karadenizde hamsi balıklarının ve yunusların ağla çevrilmesi denemelerinde bulunmak üzere Kuruma ait 45 tonluk «Sazan» ve 22 tonluk «Yayın» av gemileri, sefer lideri Tarık Yalینگün'ün yönetiminde 8 Aralık 1966 günü Trabzon'a müteveccihen İstanbul'dan hareket etmiştir. Japon Hükümetinin Doğu, Yakın Doğu ve Afrika için Teknik İşbirliği Plânı tahtında memleketimize gelmiş olup Kurumumuzda çalışan balıkçı uzmanlarından purse seine eksperî Shikida mezkûr denemelere katılmıştır.

★ Et ve Balık Kurumu, Ekim 1966 ayında Zeytinburnu Et Kombinasında balık unu ve yağı üretiminde bulunmak üzere 13.5 ton balık satın almış ve mezkûr ay içerisinde adı geçen Kombinada 4.6 ton balık unu imâl etmiştir. Kurum aynı ay içerisinde Trabzon imalâtı 6.6 ton yunus yağı, 25.2 ton hamsi yağı, 1.0 ton istavrit yağı ve 0.5 köpek balığı yağı ve Zeytinburnu Et Kombinası imalâtı 4.9 ton balık unu satmıştır.

★ Et ve Balık Kurumuna ait frigorifik nakliye gemileri Ekim 1966 ayında navlun bedeli toplamı 74.362 Türk lirası karşılığında 483.3 ton çeşitli gıda maddesi taşımıştır. Bu yükün 27.562 Türk lirası kıymetindeki 326.6 tonu memleket limanları arasında ve 46.800 Türk lirası kıymetindeki 56.7 tonu yabancı limanlar arasında taşınmıştır.

Taşınan gıda maddelerinden 156.7 tonu peynir, 316.0 tonu Tusloğ ve 10.6 tonu ettir.

★ Et ve Balık Kurumuna ait frigorifik Kar gemisi Aralık 1966 sonuna doğru Kostence'den Liverpool'a 700 ton frigorifik yük taşıyacaktı.

★ Et ve Balık Kurumu Kasım 1966 ve Aralık 1966 aylarında Yunanistan'a toplam 10.0 ton dondurulmuş palamut ihraç etmiştir.

★ Et ve Balık Kurumu iç piyasada Ekim ve Kasım 1966 aylarında sırasıyla 2.7 ve 3.0 ton çeşitli balık satmıştır.

DIŞ HABERLER

Ortak Pazar

★ Danimarka Başbakanı Otto Krag'ın Strasburg'da verdiği beyanat Avrupada balıkçılık endüstrisinin geleceği bakımından çok önemli neticeler tevhit edebilir.

Başbakan, Ortak Pazara muhtemel girişlerini hazırlamalarını diğer kuzey ülkelerinden — İsveç ve Norveç — talep edeceğini ilân etmekle, serbest mübadele bölgesi memleketlerinin elan neyi temsil ettiklerine nazarıdikkati çekti. Avrupa Serbest Mübadele Birliğinin «Bulletin»ünün son Ağustos sayısında çıkan bir yazı balıkçılık endüstrisinin Batı Avrupada işgal ettiği yeri esasen tâyin etmektedir.

Her sene 4.500.000 ton balık (Batı Avrupanın toplam istihsalinin yarısından fazlası) Birlik memleketleri balıkçıları tarafından karaya çıkarılmaktadır. Bu memleketler ve vatandaşları senede ve fert başına 12 kilo balık istihlâk etmektedirler (Ortak Pazar ülkelerinde karaya çıkarılan toplam balıklar iki milyon tondur ve fert başına düşen istihlâk takriben 6 kilodur).

Herne kadar sanayileşme ve diğer gıda maddelerinin daha kolay bulunabilmesi, Birliğin genel ekonomisinde balıkçılığın nisbi önemini azaltmışsa da, bu endüstri elan üstün bir rol oynamaktadır. Sözü edilen «Bulletin» de, av mahsul-leri ile yapılan ikmalin talebe nazaran nisbeten mahdut olduğunun unutulmamasının gerektiği ehemmiyetle beyan edilmektedir. Burada durum, Avrupa tarımında rastlanankinden iyice farklıdır. İstihsalde rastlanılan mevsimlik tıkanmalar dahi, muamele ve dondurma fabrikalarının gittikçe daha fazla sayıda hizmete konulması sayesinde kaybolmaya mütemayildirler.

Birlik memleketlerinden altısı tutulan balıkların hemen hemen hepsini karaya çıkarmaktadırlar. Diğer iki memleket - Avusturya ve İsviçre - balıkçı filosuna sahip olmayan iki kıt'a ülkesidir. Norveç, her ne kadar hissesi bir kaç sene evvelkinden hissedilir derecede az ise de, tek başına toplamın üçte birini istihsal etmektedir. Keza istihsalinde azalma olan Büyük Britanyanın hissesi hâlâ toplamın beşte birini teşkil etmektedir. Biraz geride veya Grönland ile Feroe Adaları nazarıdikkate alınırsa biraz ileride bulunan Danimarka gelmektedir. Danimarka son on sene zarfında önemli bir memleket olmuştur. Portekiz ve rolü artan İsveç de sırasıyla toplamın % 18 ve 8 ini istihsal etmektedirler. Nihayet, Finlandiyanın hissesi % 1.5 ile azdır.

Birlik memleketlerinin gittikleri avlama sahaları Kuzey Atlantik kıyı ve milletlerarası sulardır. Bu olay, son seneler zarfında Birlik üyeleri ve diğer Batı Avrupa memleketleri tarafından kaydedilen istihsal hacmindeki tenezzülü genişçe izah etmektedir. Kuzey Atlantikte balık nadirleşmiş ve rekabet artmıştır. Aynı zamanda, güney yarım küresinin az işletilmiş bazı bölgeleri tedricen önem kazanmıştır. Peru gibi ülkeler başlıca dünya müstahsilleri arasında ilk defa görünmektedir.

Bir haddo kadar, Kuzey Atlantikte balık kıtlığı başka bölgelerdeki - daha ziyade Güney Atlantikte yeni balık mahallerini işletmek suretiyle telâfi edilebilir. Fakat bu da muazzam munzam masraflar icap ve intaç ve yeni techizat ile yeni av tekniklerinin uygulanmasını istilzam ettirir.

Morina ve ringa balıkları, Birliğe üye memleketler balıkçıları tarafından tutulan balıkların en büyük kısmını teşkil eder. Bu iki cins ile Gadus aeglefinus ve mezgit gibi başka cinsler İngiltere (Toplam istihsalin üçte ikisi), Norveç ve Portekiz (bu iki ülkede herbirinin hissesi % 40) ve Grönland ile Feroe Adaları (buralarda morina toplam istihsalin üçte ikisinden fazladır) için önemlidir. Tümünü ile tetkik edilen Avrupa serbest mübadele Birliği için, morina ve komşu türler

toplam istihsalin % 43 ünü teşkil etmektedirler. Her ne kadar rakamlar İngiltere'nin istihsalinde tedrici bir gerileme göstermekte ise de, bu nisbet 1938 den beri az değişmiştir. İngiltereye ait gerileme, tuzlanmış morinanın zaruri bir yiyecek maddesi olduğu Portekizde muazzam bir gelişme ve Danimarka ile Norveç'te daha az bariz bir ilerleme ile telâfi edilmektedir.

Norveç'in Danimarka'nın ve İsveç'in Ortak Pazara mühtemel girişi, anlaşıldığı üzere, mezkûr ülkelerin balıkçılık ekonomisi için ve bilhassa Topluluğun Altıları nezdinde çok önemli neticeler doğuracaktır. Bu perspektiv Almanları, Hollandalıları, Belçikalıları, İtalyanları ve Fransızları müşterek bir balıkçılık politikasını en kısa zamanda ayarlayıp tesbit etmeye teşvik edecektir.

«La Pêche Maritime»den

İtalya

★ Japon basımına göre, İtalya'daki orkinoz konserve endüstrisi çevreleri, dondurulmuş orkinoz ithalâtında halen uygulanmakta olan tahditlerin kaldırılması için derhal müzakerelere başlanılmasını İtalyan Hükümetinden talep etmişlerdir. Brüksel'de diğer Avrupa Ekonomik Topluluğu memleketleri ile yapılan müzakereleri müteakip, İtalya, 1965 senesinde Topluluk dışındaki memleketlerden gümrük vergisinden muaf 14.000 ton orkinoz ithal müsaadesini elde edebildi ve 14.000 - 40.000 ton arasındaki ithalât için % 5 nisbetinde ve 40.000 tondan yukarı kontenjan için % 15 nisbetinde ad valorem bir vergi uygulayabildi. Roma Anlaşması mucibince, İtalya 1970 den itibaren müşterek tarife politikasını uygulayacaktır. Böylece Ortak Pazarın hal hazır statülerine göre, İtalya gümrük vergisinden muaf 14.000 ton orkinoz ithal edebilecek, fakat bu kontenjandan yukarı ithalât için % 35 nisbetinde ad valorem bir vergi uygulayacaktır. Bu kadar yüksek bir tarifinin tahmîli, çoğu Japonya'dan olmak üzere, yılda yaklaşık 40.000 ton orkinoz ithal eden İtalyan konservecilerinin faaliyetini güçleştirecektir. Bundan dolayı, İtalyan endüstrisi gümrük vergisinden muaf kontenjanın 40.000 tona iblağını elde etmek istemektedir.

İtalya'da dondurulmuş orkinoz piyasası yaz sonuna doğru düzelmiş ve yellow-fin (Neothunus Albacora) orkinosun bir tonunun c.a.f fiyatı 570-580 dolara (% 3 komisyon dahil) ulaşmış, hatta bazı alım teklifleri 590 dolara çıkmıştır. Piyasanın düzelmesine sebep, Amerika Birleşik Devletlerine yapılan satışların normale avdet etmiş olması ve asıl Japonya'dan İtalya'ya orkinos ihraç etmek zaruretinin tahfifi gösterilmektedir.

«Commercial Fisheries Review»den

Romanya

★ Romanya'ya ait kıçtan trawl balıkçı gemisi Galati, Yeni İngiltere açıklarında Georges Bank'da yaptığı avdan yurda dönmüştür. Sefer 17 Mayıs 1966 da başlayıp 23 Ağustos tarihine kadar devam etmiştir. 99 günlük sefer sırasında 54 gün balık avlanmıştır. Yaklaşık 2000 metrik ton balık tutulmuştur. 100 kişi kadar olan mürettebat günde ortalama 8 - 10 saat avcılık yapmıştır. Günlük rekor istihsal 40 ton olmuştur. 30 ton balık avlandığı günler az değildir.

«Commercial Fisheries Review»den

Yunanistan

★ Yunanistan Sınai Kalkınma Bankası tarafından kurulan Yunan Okyanus balıkçılık Kumpanyası ile okyanus balıkçılık teşebbüsleri arasında bir işbirliği esasının aranması maksadiyle yapılan müzakereler zorlukla karşılanmıştır.

Yunan Okyanus Balıkçılık Kumpanyası, kendi sermayesine balıkçılık teşebbüslerinin katılmasını arzu etmektedir. Fakat mezkûr teşebbüsler bu teklifi kabul etmekte isticai göstermemektedirler.

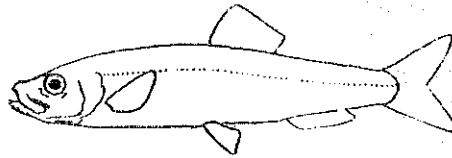
Okyanus balıkçılık teşebbüsleri, Yunan Okyanus Balıkçılık Kumpanyasının hedefinin sadece ticari olmasını arzu etmekte ve kendi istihallerinin sürümü problemi halledilmedikçe, Kumpanyanın yeni frigorifik trawl balıkçı gemisi ile fabrika gemisi satın almasına azimle karşı koymaktadırlar.

Teşebbüsler, mukabil tekliflerden en az biri Kumpanya tarafından kabul edilirse, Kumpanyanın sermayesine katılmayı kabul etmeğe hazırdırlar. Mukabil teklifler şunlardır: 1) Teşebbüslere ait frigorifik trawl balıkçı gemisi mübayaası, 2) mevcut frigorifik trawl balıkçı gemilerinin Yunan Okyanus Balıkçılık Kumpanyası tarafından vaktinde donatılması, ve 3) Okyanus balıkçılık teşebbüsleri tarafından istihsal edilen dondurulmuş balığın mübayaası.

Şayet, Kumpanya, bu mukabil tekliflerden birini kabul ederse, başlıca Yunan Okyanus balıkçılık teşebbüsü olacaktır. Çünkü, Kumpanya Yunanistan'da ve yabancı memleketlerde, dondurulmuş balığın istihsalinden pazarlanmasına kadar işletmeciliğin bütün sektörlerinde faaliyet gösterecektir. Özellikle, Kumpanya ile dondurulmuş balık tevzi teavün teşebbüsü arasında bir işbirliği mümkün olacaktır.

Bununla beraber, Yunan Okyanus Balıkçılık Kumpanyasının balık avcılığına katılmaya hazır olmadığı gibi görünüyor ve Kumpanya faaliyetini dondurulmuş balığı muameleye tabi tutmak ve pazarlamakla sınırlandırmayı arzu ediyor.

«La Pêche Maritime»den

İÇİNDEKİLER

SAYI : 1 — OCAK 1966

Bir Kaç Yıldan Beri Karadenizde Avla- lanan Hamsi Balıklarında Görülen Ne- matod Larvalarına Dair Malûmat	Prof. H. ŞÜKRÜ OYTUN	1
Türkiyede Su Ürünleri Ekonomisi Semi- neri	SAİM ONAT	7
Denizde Yaşayan Memeli Hayvanlar (Kı- sım I)	ŞEREF KARAPINAR	9
Deniz Yosunlarından Kahverengi Algler (Esmer Su Yosunlar) (Kısım I)	HİKMET AKGÜNEŞ	16
İngilterede Bugünkü Balıkçılık	★	21
Dünya Balıkçılık Âlemi	★	24
İngilizce Balık ve Balıkçılık	★	26

SAYI: 2 — ŞUBAT 1966

1963-67 Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı 1966 Yılı Programı ve Balıkçılık	★	1
Denizde Yaşayan Memeli Hayvanlar (Kı- sım II)	ŞEREF KARAPINAR	3
Deniz Yosunlarından Kahverengi Algler (Esmer Su Yosunları) (Kısım II)	HİKMET AKGÜNEŞ	10
1965 Senesinde Kıçtan Ağ Döküp topl- yan Trol Gemisinde Yeni İlerlemeler (Kı- sım I)	★	16
Dünya Balıkçılık Âlemi	★	21
İngilizce Balık ve Balıkçılık	★	25

SAYI: 3 — MART 1966

1966 Dünya Balık Yetiştiriciliği Simpo- zium'u	★	1
Denizde Yaşayan Memeli Hayvanlar (Kı- sım III)	ŞEREF KARAPINAR	3
1965 Senesinde Kıçtan Ağ Döküp Topla- yan Trol Gemisinde Yeni İlerlemeler (Kısım II)	★	10
Deniz Yosunlarından Kahverengi Algler (Esmer Su Yosunları) (Kısım III)	HİKMET AKGÜNEŞ	14
1965 Su Ürünleri ve mâmûlleri ile yan ürünleri ihracatımız	★	17
Dünya Balıkçılık Âlemi	★	25
İngilizce Balık ve Balıkçılık	★	22

SAYI: 4 — NİSAN 1966

Denizde Yaşayan Memeli Hayvanlar (Kı- sım IV)	ŞEREF KARAPINAR	1
Deniz Yosunlarından Kırmızı Algler (Kır-		

mızı Su Yosunları) (Kısım IV)	HİKMET AKGÜNEŞ	9
Soğu ve Balıkçılık: I (Dünya Denizlerinde Hızlı Dondurma Tatbikatı (Kısım I) ...	Mak. Y. Müh. EROL ERTAŞ	14
Yugoslavyada Balıkçılık Endüstrilerine Yapılan Mali Yardımlar	★	18
1965 Yılında İstanbul Balık Hâllerinde Satılan Su Ürünleri	★	21
Dünya Balıkçılık Âlemi	★	25
İngilizce Balık ve Balıkçılık	★	26

SAYI: 5 — MAYIS 1966

Denizde Yaşayan Memeli Hayvanlar (Kısım V)	ŞEREF KARAPINAR	1
Deniz Yosunlarından Kırmızı Algler (Kırmızı Su Yosunları) (Kısım V)	HİKMET AKGÜNEŞ	8
Su Ürünlerine ait 1966 - 67 Av Yılına Mahsus Devamı Yasak ve Tahditler	★	15
Soğu ve Balıkçılık: I (Dünya Denizlerinde Hızlı Dondurma Tatbikatı) (Kısım II) ...	Mak. Y. Müh. EROL ERTAŞ	17
Dünya Balıkçılık Âlemi	★	22
İngilizce Balık ve Balıkçılık	★	27

SAYI: 6 — HAZİRAN 1966

Denizde Yaşayan Memeli Hayvanlar (Kısım VI)	ŞEREF KARAPINAR	1
Kanada Kılıç Avcılığında Yenilik	★	8
Deniz Yosunlarından Kırmızı Algler (Kırmızı Su Yosunları) (Kısım VI)	HİKMET AKGÜNEŞ	9
1964 Dünya Su Ürünleri İstihsalı	★	15
Dünya Balıkçılık Âlemi	★	22
İngilizce Balık ve Balıkçılık	★	27

SAYI: 7 — TEMMUZ 1966

Denizde Yaşayan Memeli Hayvanlar (Kısım VII)	ŞEREF KARAPINAR	1
Balık Türlerinin Tayini İçin Yeni Bir Elektroforetik Metod	HİKMET AKGÜNEŞ	8
Soğu ve Balıkçılık: II (Hızlı Dondurma Gemi Teçhizatı ve Teknolojisi)	Mah. H. Müh. EROL ERTAŞ	13
İtalya'da Balıkçılık Endüstrilerinde Fiat Sistemi	★	19
Dünya Balıkçılık Âlemi	★	23
İngilizce Balık ve Balıkçılık	★	26

SAYI: 8 — AĞUSTOS 1966

Orkinozları Yakalamalıyız	Dr. Tekin Mengi	1
Denizde Yaşayan Memeli Hayvanlar (Kısım VIII)	ŞEREF KARAPINAR	5

Deniz Yosunlarından Kırmızı Algler (Kırmızı Su Yosunları) (Kısım VII)	HİKMET AKGÜNEŞ	12
Dünya Balıkçılık Âlemi	★	18
İngilizce Balık ve Balıkçılık	★	23

SAYI: 9 — EYLÜL 1966

Denizde Yaşayan Memeli Hayvanlar (Kısım IX)	ŞEREF KARAPINAR	1
Thonide'lere Dair Önemli Bir Sözleşme..	★	8
Deniz Yosunlarından Kırmızı Algler (Kırmızı Su Yosunları) (Kısım VII)	HİKMET AKGÜNEŞ	11
FAO Balıkçılık Komitesinin İlk Toplantısı	★	17
Dünya Balıkçılık Âlemi	★	19
İngilizce Balık ve Balıkçılık	★	23

SAYI: 10 — EKİM 1966

Yılan Bânkaları	NAIL ŞENKAL	1
Japon Çökertme Ağı Ve Işık Kullanılarak Yapılan Balıkçılık Türü: Stick-Held Dip Net	NECLÂ GÜRTÜRK	7
Denizde Yaşayan Memeli Hayvanlar (Kısım X)		
Beslenmede Su Ürünleri	HİKMET AKGÜNEŞ	17
Sentetik Elyafın Balıkçılıkta Kullanıldığı Yerler (Kısım II)	NECLÂ GÜRTÜRK	20
Dünya Balıkçılık Âlemi	★	22
İngilizce Balık ve Balıkçılık	★	28

SAYI: 11 — KASIM 1966

Denizde Yaşayan Memeli Hayvanlar (Kısım XI)	ŞEREF KARAPINAR	1
Norveç, Şahsi Teşebbüsler Ülkesi	HAYDAR SÖZER	7
Batı Afrika Açıklarında Balık Üretimi Onbeş Yılda Yüzde Altyüz Artmıştır (Kısım I)	★	14
Dünya Balıkçılık Âlemi	★	22
İngilizce Balık ve Balıkçılık	★	25

SAYI: 12 — ARALIK 1966

Denizde Yaşayan Memeli Hayvanlar (Kısım XII)	ŞEREF KARAPINAR	1
Batı Afrika Açıklarında Balık Üretimi Onbeş Yılda Yüzde Altyüz Artmıştır (Kısım II)	★	7
1964 Dünya Balık ve Balık Mâmülleri Ticareti	★	12
Yeni Zelanda'da Balık Sosi İmâli	★	18
Dünya Balıkçılık Âlemi	★	20
Fihrist	★	24
İngilizce Balık ve Balıkçılık	★	27

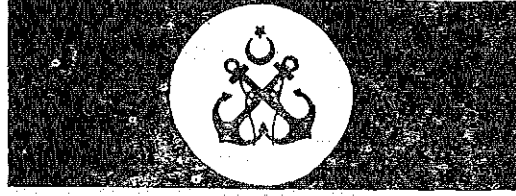
BALIK VE BALIKÇILIK

(FISH and FISHERY,
Foundation : 1953

VOL. XIV No. 12	DECEMBER 1966	ET ve BALIK KURUMU G. M. İSTANBUL ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ BEŞİKTAŞ - İSTANBUL	EDITOR H. UTKAN
--------------------	------------------	--	--------------------

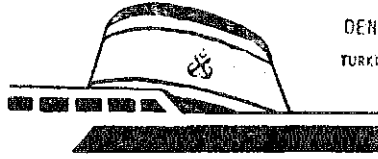
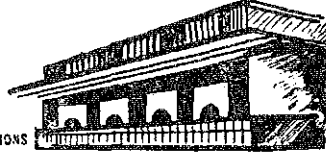
CONTENTS

	Page
MAMMALS IN THE SEA (PART XII)	7
Regulation and limitation of whaling. Seal hunting. Early sealing. Fur seal hunting. Pelagic hunting. Land hunting (On the rookeries).	
SIX HUNDRED PERCENT INCREASE IN THE WEST AFRICAN OFF SHORE FISHERY	7
WORLD TRADE IN FISHERY PRODUCTS, 1964	12
PRODUCTION OF FISH SAUSAGE IN NEW ZEALAND	18
WORLD FISHING NEWS	20
INDEX	24

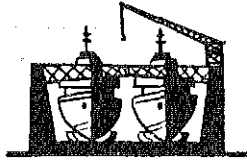
BANKACILIK

ALL BANKING TRANSACTIONS

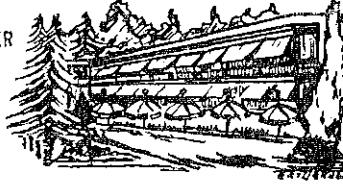
DENIZYOLLARI İŞL.
TURKISH MARITIME LINES

LIMAN İŞLETMESİ
HARBOUR SERVICES

GEMİ İNŞA VE TAMİR İŞL.
SHIP CONSTRUCTION
AND DRY DOCKING

TURİSTİK TESİSLER
TOURISTIC RESORTS

DENİZCİLİK BANKASI T.A.O.

TURKISH MARITIME BANK

**Elinde
bu gün bir tasarruf cüzdanı var
yarın yüzbinler olacak**

UĞUR M.

KÜÇÜK TASARRUFLARINIZA BÜYÜK İMKANLAR

TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI

**MİLLİ TASARRUFUN
SEMBOLÜ**

TÜRKİYE \$ BANKASI
paranızın.. istikbalinizin emniyeti

EBK 93/1966

Frigorifik tesisler

200 ton balığın muhafazasına mahsus, mükemmel teçhiz edilmiş soğuk hava tesislerinde dondurulmuş balıklar için ayrıca dört bölme vardır.

İri kalıp, küçük parça ve kar halinde buz imal etmek üzere hazırlanmış buz tesisleri, dizel elektrik enerjisiyle çalışır, yükleme tertibatları motorla işler.

Tesislerin inşa ve montaj işleri için, istenildiği takdirde, teknik yardım sağlanır.

TECHMASHEXPOR

URSS Moskva
V-330, Mosfilmovskaya, 35

Türkiyede müracaat adresleri :

S.S.C.B. TÜRKİYE TİCARET MÜMESSİLLİĞİ
Atatürk Bulvarı 106
Ankara-Yenişehir Telefon: 12 16 80

Türkiye Genel Mümessili :
MEHMET KAYA

İstanbul Merkezi:
Aben ve Münih Han Kat: 4
İstanbul - Karaköy
Telefon: 44 13 27

Ankara Bürosu:
Atatürk Bulvarı 187/7
Ankara-Yenişehir
Telefon: 17 21 40 - 12 47 75

VİTA'yı çok seviyor...

VİTA'nın tadı o kadar nefis ki, VİTA ile pişen bir yemekten daha lezzetli bir şey olabilir mi!

VİTA, kalorisi bol ve kuvvet sağlayan bir gıdadır.

VİTA hafiftir, mideyi yormaz, çünkü fevkalâde sâf ve asiditesi az olan nebatî yağlarla imâl edilir.

GRAFİKA

VİTA sayesinde
kocanız yemekleri
çok kolay hazmeder.
Keyfi yerinde
olur.

**yemeğin lezzeti
midenin dostudur.**

V.127

BAŐAK SİGORTA A.Ő.

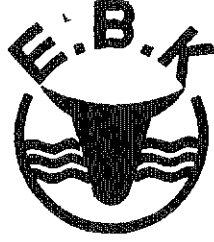
Türkiyede Sermayesi ve Teşkilâtı En Büyük Sigorta Őirketi
Sermayesi : 3.000.000

**YANGIN – NAKLİYAT – HAYAT – KASKO – TRAFİK
FERDİ VE KOLLEKTİF KAZA – HIRSIZLIK
CAM KIRILMASI – UMUMİ MES'ULİYET
SİGORTALARI**

Çabuk İŐ – Kolay Ödeme

**TÜRKİYENİN HER TARAFINDA
T. C. ZİRAAT BANKALARI,
EMNİYET SANDIKLARI ve
TURİZM BANKASI**

ACENTELERİDİR

ET ve BALIK KURUMU

TELGRAF : ETBALIK BALIKBEŞİKTAŞ
TELEFON : 11 60 00 47 51 98

ANKARA İSTANBUL

ET VE BALIK KURUMU, YURT İÇİ VE YURT DIŞI PİYASALARA TAZE VE DONMUŞ ET, DERİ, BAĞIRSAK, ET YAĞLARI, ET MAMÜLLERİ, DİĞER HAYVANİ ÜRÜNLER İLE BALIK, BALIKUNU VE BALIK YAĞI ARZETMEKTEDİR. AYRICA FRİGORİFİK NAKLİYE GEMİLERİNİ İÇ VE DIŞ SEFERLER İÇİN KİRAYA VERMEKTEDİR. ET VE DİĞER ÜRÜNLER İÇİN ANKARA: BALIK, BALIKUNU, BALIKYAĞI VE GEMİLER İÇİN İSTANBUL ADRESİNE MÜRACAAT EDİLMELİDİR.

ET VE BALIK KURUMU OFFERS FRESH AND FROZEN MEAT, HIDES AND SKINS, SHEEP AND BEEF CASINGS, FATS, MEAT PRODUCTS AND OTHER ANIMAL BY PRODUCTS; ALSO FISH, FISH MEAL AND FISH OIL, TO THE DOMESTIC AND FOREIGN MARKETS. IN ADDITION REFRIGERATED VESSELS ARE CHARTERED FOR CARRYING CARGO TO TURKISH AND FOREIGN PORTS FOR MEAT AND OTHER PRODUCTS PLEASE CONTACT OUR ANKARA HEAD OFFICE, FOR FISH, FISH MEAL, FISH OIL AND VESSELS OUR ISTANBUL ADDRESS MUST BE CONTACTED.

EBK 97/1966

ÇINAR BASIMEVİ
İstanbul

F : 125 Kr.